

การฆาตกรรมประชาธิปไตยกับค่าเสียโอกาสที่คนไทยต้องจ่าย*
The Murder of Democracy and the cost of the Opportunity that
Thais have to Pay

พระศิวกอร์ สังข์ทอง

Phra Siwakorn Sungthong

พระสุชาติ ผึ้งผาย

Phra Suchat Phuengphai

พระนัสชนะ ส่างช้าง

Naschana Sangchang

ชัยวิทย์ ฤทธิพิชัยวัฒน์

Chaiwit Rittipichaiwat

เกษภา ผาทอง

Ketsada Phathong

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Mahamakut Buddhist University, Thailand

Email: cw_aue@hotmail.com

บทคัดย่อ

การฆาตกรรมประชาธิปไตยเปรียบเสมือนการฆาตกรรมระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยทั้งระบบ ด้วยการใช้อำนาจที่ไม่ถูกต้องเข้ามายึดอำนาจรัฐหรือการล้มล้างรัฐบาล นั่นคือการปฏิวัติ การกบฏ หรือการรัฐประหาร ซึ่งในประเทศไทยพบว่าตลอด 80 ปี หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองมีการรัฐประหารล้มล้างรัฐบาลมาแล้ว 13 ครั้ง ก่อกบฏ 11 ครั้ง และมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญมาแล้วทั้งสิ้น 20 ฉบับ อย่างไรก็ตามสาเหตุที่ทำให้เกิดการฆาตกรรมประชาธิปไตยมาจาก ความต้องการกลับไปใช้ระบบการปกครองแบบเดิม (ระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์) ในตอนต้น การยึดอำนาจนายกรัฐมนตรี ความขัดแย้งภายในประเทศ รัฐบาลปกครองแบบเผด็จการ ประชาชนต่อต้านรัฐบาล รวมถึงรัฐบาลไร้ประสิทธิภาพในการบริหารประเทศทำให้เกิดความต้องการยึดอำนาจ โดยเหตุที่ทำให้การฆาตกรรมประชาธิปไตยไม่สำเร็จ (การกบฏ) อันเนื่องมาจากอำนาจที่รัฐครอบครอง กองกำลังทหารและอาวุธที่เข้ามา

*

Received 2 January 2022; Revised 20 April 2022; Accepted 20 May 2022

ใช้ในการปราบปรามผู้ก่อกบฏอย่างเด็ดขาดเป็นเหตุทำให้ฝ่ายกบฏพ่ายแพ้ไป ในทางกลับกัน การการฆาตกรรมประชาธิปไตยที่สามารถยึดอำนาจได้สำเร็จสาเหตุมาจากฝ่ายทหารมีอำนาจที่เหนือกว่า ทั้งกองทัพ อาวุธ เข้ามาปราบปรามเพื่อทำการยึดอำนาจ หลายครั้งการรัฐประหารที่ทำได้สำเร็จเกิดการจากแรงสนับสนุนของประชาชนที่กำลังต่อต้านและขับไล่รัฐบาลในขณะนั้น และในบางครั้งก็เกิดจากการยอมถอยของฝ่ายรัฐบาลเองเพื่อไม่ให้เกิดการนองเลือด และมีถึง 3 ครั้งที่เกิดการรัฐประหารเพื่อยึดอำนาจและกระชับอำนาจของตนเอง การฆาตกรรมประชาธิปไตยดังกล่าวนี้ ส่งผลให้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยยังล่าหลังและไม่พัฒนา ซึ่งส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม รวมถึงประชาชนในประเทศ สุดท้ายหากผู้บริหารประเทศยึดมั่นหลักนิติธรรมอย่างเคร่งครัด มีสัมพันธภาพอันดีกับฝ่ายทหาร บริหารประเทศอย่างโปร่งใส และประชาชนเข้าถึงประชาธิปไตยได้มากขึ้น จะสามารถลดการฆาตกรรมทางประชาธิปไตยในอนาคตได้

คำสำคัญ: การฆาตกรรมประชาธิปไตย, กบฏ, รัฐประหาร, การปกครองระบอบประชาธิปไตย

Abstract

The murder of democracy is like the murder of the entire democratic political system by using the wrong power to seize power or overthrow the government. That's a revolution, a rebellion, or a coup. In Thailand, it is found that over the 80 years after the change of government, there have been 13 coups to overthrow the government and 11 rebellions and a total of 20 constitutions have been promulgated. However, the cause of the murder of democracy came from the need to return to the old regime (absolute monarchy) in the beginning. Prime Minister's seizure of power domestic conflict dictatorship government people against the government Including the government's ineffectiveness in managing the country, causing the need to seize power because of the unsuccessful murder of democracy (treason) due to the power held by the state The military forces and weapons used to decisively suppress the rebels led to the defeat of the rebels. On the other

hand, the murder of democracy that can successfully seize power is caused by the military's superior power, including armed forces, suppression to seize power. Many of the successful coups were driven by the support of the people who were opposing and ousting the government at the time and sometimes it was caused by the government's own retreat to avoid bloodshed, and on three occasions there were coups to seize power and strengthen its own power. This democratic murder as a result, the democratic regime is still lagging and not developing. Which affects political stability economy and society including people in the country. Finally, if the country's executives strictly adhere to the rule of law have a good relationship with the military manage the country with transparency and people have greater access to democracy It will be able to reduce future democratic murders.

Keywords: Democracy Murder, Rebellion, Coup d'état, Democracy

บทนำ

ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยก็คือระบบที่ประกันสิทธิเสรีภาพ (rights and freedom) ความเสมอภาค (equality) ความยุติธรรม (justice) สิทธิมนุษยชน (human rights) และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (human dignity) มากกว่าระบอบการปกครองในรูปแบบอื่นที่อำนาจการปกครองอยู่ที่คนเพียงกลุ่มเดียว อีกทั้งประชาชนถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพ รวมทั้งสิทธิในการแสดงความคิดเห็นและการมีส่วนร่วม แต่อย่างไรก็ตามหลายประเทศทั่วโลก ได้มีการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย หากมีการนำระบบประชาธิปไตยมาใช้กับประเทศที่กำลังพัฒนามักจะทำให้การปกครองไม่สมบูรณ์ เนื่องจากการเลือกตั้งที่ส่อไปในทางทุจริตและไม่เที่ยงธรรม การฉ้อโกง การใช้เงินซื้อสิทธิและเสียงจากประชาชน มีการบังคับขู่เข็ญให้ได้มาซึ่งอำนาจ รวมถึงเมื่อได้เป็นรัฐบาลได้ใช้อำนาจไปในทางที่มิชอบ เช่น ละเมิดหลักนิติธรรม ฉ้อราษฎร์บังหลวงขาดการเสียสละเพื่อสังคมและประเทศชาติ นอกจากนั้นยังขาดจริยธรรมทางการเมืองและไม่ได้ยึดหลักประชาธิปไตยในการปกครอง สิ่งเหล่านี้คือปัญหาที่เกิดขึ้นจนนำไปสู่การใช้อำนาจและกองกำลังเพื่อทำการยึดอำนาจทางการเมืองหรือที่เรียกกันว่า

รัฐประหาร หรือการปฏิวัติ การยึดอำนาจเหล่านี้คืออุปสรรคต่อการพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย

การปกครองแบบประชาธิปไตยในประเทศไทย หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระยะเวลา 80 ปีที่ผ่านมา ยังคงมีการถกเถียงกันว่าประเทศไทยปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริงหรือไม่ เพราะพบว่าประเทศไทยมีการรัฐประหารล้มล้างรัฐบาลมาแล้ว 13 ครั้ง มีการก่อกบฏ 11 ครั้ง และการประกาศใช้รัฐธรรมนูญมาแล้วทั้งสิ้น 20 ฉบับ โดยสังเกตได้ว่ารัฐธรรมนูญไทยไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนามากเท่าที่ควรแต่เป็นการยกเลิกรัฐธรรมนูญและนำกลับมาใช้ใหม่ โดยไม่มีลักษณะของการใช้หรือการพัฒนาที่ต่อเนื่อง ไม่เพียงแต่รัฐธรรมนูญที่มีปัญหา การเลือกตั้งยังคงมีการทุจริตและไม่โปร่งใส ประชาชนยังขาดความเข้าใจในคำว่าประชาธิปไตย ทำให้ระบบประชาธิปไตยของเมืองไทยยังไม่สมบูรณ์อย่างที่ควรจะเป็น (พชรวัฒน์ เส้นทอง, 2559)

ทั้งนี้การฆาตกรรมประชาธิปไตย มีผลกระทบรุนแรงต่อสังคมไทยอย่างยิ่ง ในความเห็นของผู้เขียนการฆาตกรรมประชาธิปไตยเปรียบเสมือนการฆาตกรรมทางระบบการเมืองและการปกครองของประเทศทั้งระบบ มีผลร้ายและรุนแรงกว่ายิ่งกว่าการฆาตกรรมมนุษย์หลายพันเท่า อันเนื่องมาจากการทำลายระบบอำนาจทำลายระบบเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงการทำลายระบบการปกครองซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนและทำให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี

การฆาตกรรมประชาธิปไตยโดยเฉพาะในบริบทประเทศไทย พบว่ามีสามคำที่ปรากฏคือ ปฏิวัติ (Revolution) การยึดอำนาจโดยวิธีการที่ไม่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ มีการยกเลิกรัฐธรรมนูญที่ใช้อยู่ อาจมีหรือไม่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ และอาจจัดตั้งให้มีรัฐบาลและสภาตามแบบฉบับการปกครอง แต่รัฐบาลและสมาชิกสภาจะมาจากการแต่งตั้งทั้งหมด การปฏิวัติในประเทศไทยมีเพียงครั้งเดียวคือ สมัยการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองในรูปแบบประชาธิปไตยใน พ.ศ. 2475 รัฐประหาร (Coup d'etat) ซึ่งหมายถึง การยึดอำนาจรัฐหรือการล้มล้างรัฐบาลอย่างเฉียบพลันโดยผิดกฎหมาย ใช้กำลังบังคับ แต่มิใช่การเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองและยังคงใช้รัฐธรรมนูญฉบับเก่าต่อไป หรือประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ และคำว่า กบฏ (Rebellion) หมายถึง การกระทำที่มีวัตถุประสงค์ล้มล้างอำนาจรัฐบาล แต่กระทำการไม่สำเร็จ ความหมายของคำเหล่านี้เหมือนกันในแง่ที่ว่าเป็นการใช้กำลัง ใช้อาวุธในการยึดอำนาจทางการเมือง แต่มีความหมายต่างกันในด้านผลของการใช้กำลังความรุนแรงนั้น หากทำการไม่สำเร็จก็ถูกเรียกว่ากบฏจลาจล (rebellion) ถ้าการยึดอำนาจนั้นสัมฤทธิ์ผลและเป็นเพียงเปลี่ยนรัฐบาล

เรียกว่ารัฐประหาร หากแต่รัฐบาลใหม่ได้ทำการเปลี่ยนแปลงรากฐานของระบอบการปกครอง สิ่งนั้นเรียกว่าเป็นการปฏิวัติ ซึ่งการขาดกรรมประชาธิปไตยจะส่งผลทั้งในแง่กฎหมาย นโยบาย การบริหารประเทศ และ ความชอบธรรมการใช้อำนาจรัฐ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นชนวนนำมาซึ่ง ความรุนแรงทางการเมืองระหว่างผู้ปกครองกับผู้อยู่ใต้การปกครองทั้งสิ้น (ลิขิต ธีรเวคิน, 2559)

กบฏในประเทศไทย

1. กบฏบวรเดช 11 ตุลาคม 2476

กบฏบวรเดช เป็นกบฏครั้งแรกในประวัติศาสตร์ไทยหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง กระทำการโดยพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าบวรเดช โดยสาเหตุมาจาก ความขัดแย้งทางการปกครองระหว่างระบอบเก่ากับระบอบใหม่ ทั้งนี้พระองค์เจ้าบวรเดชได้ยื่นคำขาดแก่รัฐบาล คณะราษฎรให้กลับไปใช้การปกครองในรูปแบบของระบอบราชาธิปไตย โดยอ้างว่าคณะราษฎรปกครองประเทศไทยโดยกุมอำนาจไว้แต่เพียงผู้เดียวและต้องการดำเนินการปกครองโดยลัทธิคอมมิวนิสต์ อย่างไรก็ตามทางคณะราษฎรคิดว่าเหตุผลของกบฏไม่สมเหตุผลที่ต้องการเปลี่ยนแปลงการปกครองกลับไปเป็นการปกครองในแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์และสมควรทำการปราบปราม กระทั่งเกิดการปะทะกันในเดือนตุลาคม 2476 ผลจากการปะทะกันในครั้งนี้ รัฐบาลคณะราษฎรเป็นผู้ชนะ ตามความเห็นของผู้เขียนที่ทำให้การก่อการกบฏบวรเดชไม่สำเร็จเนื่องความต้องการของกบฏบวรเดชคือการกลับไปเ็นระบอบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์หรือราชาธิปไตย แทนการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองประชาชนต้องการที่จะเห็นการปกครองในรูปแบบใหม่ ฝ่ายประชาชนที่ไม่เห็นด้วยกับฝ่ายกบฏได้เข้ามาสนับสนุนและช่วยเหลือถึงทหาร กองหนุนยังเข้ามาเป็นกองกำลังเสริม ทำให้ฝ่ายรัฐบาลมีกองกำลังและอำนาจมากกว่า ได้ใช้อำนาจและอาวุธในการปราบปรามครั้งนี้ ส่งผลให้ฝ่ายกบฏพ่ายแพ้

2. กบฏนายสิบ 1 สิงหาคม 2478

กบฏนายสิบดำเนินการโดยทหารชั้นประทวนในกองพันต่าง ๆ ซึ่งมีสิบเอกสวัสดิ์ มะหะหมัด เป็นหัวหน้า ได้ร่วมกันก่อการยึดอำนาจด้วยวิธีการรุนแรง โดยทำการสังหาร นายทหารในกองทัพบก และจับพระยาพหลพล พยุหเสนาฯ และหลวงพิบูลสงครามไว้เป็นประกัน เพื่อหวังคืนระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ถวายสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งการ

ปฏิวัติในครั้งนี้แตกต่างจากการปฏิวัติในครั้งอื่นๆ คือ ผู้ที่ดำเนินการปฏิวัติเป็นเพียงนายทหารชั้นประทวน ทหารระดับจ่านายสิบ นายสิบ และ พลทหารซึ่งโดยปกติการปฏิวัติจะดำเนินการโดยทหารชั้นผู้ใหญ่ระดับนายพันจนถึงพลเอกและผู้ที่มิอำนาจทางการเมือง อย่างไรก็ตามการปฏิวัติครั้งนี้แผนการได้ล่วงรู้ไปรัฐบาล จนเป็นเหตุให้รัฐบาลได้ทำการปราบปรามและจับกุมผู้ที่คิดการกบฏได้สำเร็จฝ่ายกบฏถูกประหารชีวิต (คม ชัด ลึก, 2564) โดยผู้เขียนเห็นว่าเหตุทำให้การปฏิวัติครั้งนี้ไม่สำเร็จคือ รัฐบาลล่วงรู้แผนการของกบฏทำให้ดำเนินการปราบปรามอย่างทันที อีกทั้งจุดมุ่งหมายของฝ่ายการกบฏคือต้องการเปลี่ยนการปกครองเป็นระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ตามเดิม ซึ่งขัดแย้งกับทิศทางการบริหารประเทศของรัฐบาลที่มุ่งเน้นเป็นประชาธิปไตย จึงเป็นเหตุให้เกิดการปราบปรามในที่สุด

3. กบฏพระยาทรงสุรเดชหรือกบฏ 18 ศพ 29 มกราคม 2481

พระยาทรงสุรเดชได้ก่อการกบฏเพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองให้กลับไปสู่ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ดังเดิม ซึ่งการก่อกบฏครั้งนี้ไม่สำเร็จและได้มีการตัดสินโทษผู้ก่อการกบฏ มีการตัดสินโทษโดยศาลพิเศษที่จัดตั้งโดยรัฐบาล ฝ่ายรัฐบาลได้ทำการคัดเลือกผู้พิพากษาและการตัดสินครั้งนี้ไม่มีทนายและจำเลยตามหลักยุติธรรม ผลการตัดสินทำให้มีการประหารนักโทษ 18 คน จึงเรียกกบฏครั้งนี้ว่ากบฏ 18 ศพ อย่างไรก็ตามการกระทำในครั้งนี้ของพระยาทรงสุรเดชได้ถูกรัฐบาลกล่าวหาว่าเป็นกบฏทั้ง ๆที่ยังไม่ได้มีเหตุการณ์ร้ายแรง นอกจากการลอบสังหารเพื่อกำจัดบุคคลที่เห็นว่าน่าจะเป็นศัตรูของตนเท่านั้น (thaipolitchistory, 2564) ผู้เขียนมีความเห็นว่าสิ่งที่ทำให้การปฏิวัติครั้งนี้ล้มเหลว อันเนื่องมาจากฝ่ายกบฏถูกกล่าวหาและการใช้อำนาจของรัฐบาลในการจัดตั้งศาลพิเศษเพื่อตัดสินศัตรูทางการเมือง โดยไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรม ซึ่งอำนาจอย่างเบ็ดเสร็จของรัฐบาลเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การปฏิวัติครั้งนี้ไม่สำเร็จ

4. กบฏแบ่งแยกดินแดน 28 กุมภาพันธ์ 2491

ได้มีการจับกุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและนักการเมืองของภาคตะวันออกเฉียงเหนือหลายคน โดยถูกกล่าวหาว่าร่วมกันดำเนินการฝักอาวุธ เพื่อแบ่งแยกดินแดนภาคอีสานออกจากประเทศไทย และแบ่งเป็นรัฐๆ ปกครองกันโดยเป็นอิสระ การแบ่งแยกดินแดนถือได้ว่าเป็นการผิดกฎหมายรัฐธรรมนูญ เพราะกฎหมายรัฐธรรมนูญมาตรา 1 ได้บัญญัติไว้ว่า "ราชอาณาจักรไทยนั้นจะต้องเป็นอันหนึ่งอันเดียว จะทำการแบ่งแยกมิได้" เพราะถ้าหากใครคิดจะแบ่งแยกดินแดนออกจากกัน บุคคลเหล่านั้นก็ได้ชื่อว่า "กบฏ" ผู้ก่อการกบฏในครั้งนี้เป็นอดีตรัฐมนตรีและนักการเมืองในสังกัดของนายปรีดี พนมยงค์ ต้องการยึดอำนาจคืนจากจอม

พล ป. พิบูลสงคราม ดั่งนั้นรัฐบาลจำเป็นต้องปราบปรามกบฏเพื่อรักษาความสงบของประเทศ (บ้านจอมยุทธ, 2564) จะเห็นได้ว่า การกบฏในครั้งนี้ไม่สำเร็จอันเนื่องมาจากมีความต้องการแบ่งแยกดินแดน และขัดต่อรัฐธรรมนูญของประเทศ ทำให้เกิดการปราบปรามกบฏเพื่อความสงบสุขของบ้านเมือง

5. กบฏเสนาธิการ 1 ตุลาคม 2491

โดยพลตรีสมบูรณ ศรานุกิต และพลตรีเนตร เขมะโยธิน เป็นหัวหน้าคณะ ซึ่งสาเหตุของการกบฏในครั้งนี้มาจากความไม่พอใจของกลุ่มทหารที่รักประชาธิปไตย และทหารที่ไม่พอใจในการโยกย้ายแต่งตั้งหลังการรัฐประหาร ปี 2490 แต่รัฐบาลซึ่งมีจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ทราบแผนการและจับกุมผู้คิดกบฏได้สำเร็จ ซึ่งการกบฏครั้งนี้ในความเห็นของผู้เขียนคิดว่าเกิดจากการไม่พอใจในอำนาจรัฐบาลของเหล่าทหาร ทำให้เกิดการรวมตัวกันเพื่อทำการปฏิวัติ หากแต่ไม่สำเร็จเนื่องจากฝ่ายทหารยังคงมีกองกำลังและอำนาจในการปราบปรามจนทำให้ผู้ก่อการกบฏยอมจำนน (บาราย, 2557)

6. กบฏวังหลวง 26 มิถุนายน 2492

กบฏวังหลวงเป็นกบฏที่เกิดขึ้นระหว่างรัฐบาล กับ "ขบวนการประชาธิปไตย นำโดยนายปรีดี พนมยงค์ ทหารและพลเรือนบางกลุ่ม เพื่อหวังในการยึดอำนาจการปกครองประเทศ และเรียกร้องประชาธิปไตยคืนจากการรัฐประหารในปี 2490 โดยกระบวนการดังกล่าวได้ทำการยึดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และพระบรมมหาราชวัง จนเป็นเหตุให้เกิดการปะทะกันโดยการปิดล้อมและใช้กำลังทหารบุกโจมตีกลุ่มกบฏอย่างรุนแรง ทำให้เหตุการณ์ครั้งนี้ถูกเรียกขานกันว่าเป็น “กบฏวังหลวง” จากเหตุการณ์ครั้งนี้ทำให้ประเทศไทยตกอยู่ภายใต้อำนาจนิยมอย่างไรก็ตามสาเหตุที่ทำให้การปฏิวัติครั้งนี้ไม่สำเร็จอันเนื่องมาจากฝ่ายกบฏขาดกองกำลังทหารที่จะเข้ามาสนับสนุน จึงส่งผลให้ฝ่ายรัฐบาลเป็นต่อในด้านการปราบปราม จากจุดนี้เป็นที่สังเกตได้ว่า กองกำลังทหารและอาวุธล้วนมีส่วนสำคัญในการปราบปรามความรุนแรงและเป็นส่วนสนับสนุนในการยึดอำนาจ

7. กบฏแมนฮัตตัน 24 มิถุนายน 2494

กบฏแมนฮัตตัน หรือคณะกู้ชาติได้ทำการกบฏเพื่อยึดอำนาจจาก จอมพล ป. พิบูลสงคราม โดยการจับตัวจอมพล ป. พิบูลสงคราม ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรี ระหว่างเป็นประธานในพิธีรับมอบเรือชุดสันดอนสัญชาติอเมริกัน ชื่อ "แมนฮัตตัน" และนำไปกักขังไว้ในเรือรบหลวงชื่อ "ศรีอยุธยา" จนเป็นเหตุทำให้เกิดการปราบปรามและชิงตัว จอมพล ป. พิบูลสงคราม การกบฏ

ครั้งนี้เป็นครั้งที่ก่อเสียหายมากที่สุดในประวัติศาสตร์ไทย เพราะมีสถานที่สำคัญหลายแห่งเสียหาย ทหารและพลเรือนเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก และเป็นเหตุการณ์สงครามกลางเมืองที่คนไทยฆ่าคนไทยมากที่สุด อย่างไรก็ตามเหตุที่ทำให้การกบฏครั้งนี้ไม่ประสบความสำเร็จ อันเนื่องมาจากมีการจัดตัวบุคคลสำคัญของประเทศ จนก่อให้เกิดความรุนแรงจนกระทั่งเกิดการจลาจล เป็นเหตุให้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าให้ใช้กำลังทหารเพื่อปราบปรามและมีการประกาศกฎอัยการศึก (นิพัทธ์ ทองเล็ก, 2562)

8. กบฏสันติภาพ 8 พฤศจิกายน 2497

กบฏสันติภาพครั้งนี้ รัฐบาลจำแนกกลุ่มคนออกเป็นสี่กลุ่มใหญ่ ได้แก่ กลุ่มขบวนการสันติภาพ กลุ่มขบวนการกู้ชาติ กลุ่มพรรคคอมมิวนิสต์ และกลุ่มชาวบ้านคุชอด จังหวัดศรีสะเกษ เป็นขบวนการสันติภาพและขบวนการเคลื่อนไหวของปัญญาชน ทำการต่อต้านรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงครามในสัญญาเป็นพันธมิตรกับสหรัฐฯ และส่งทหารไปร่วมรบในสงครามเกาหลี ซึ่งกลุ่มก่อการกบฏจำนวน 104 คนได้ถูกจับกุมอันเนื่องจาก เป็นผู้ที่มีความคิดเห็นไม่ตรงกับรัฐบาล และถูกกล่าวหาว่าทำการยุยงให้มีการเกลียดชังกันระหว่างคนไทย เพื่อก่อให้เกิดการแตกแยก โดยเหตุที่ทำให้การกบฏไม่สำเร็จอันเนื่องมาจากรัฐบาลได้ดำเนินการจับกุมผู้ก่อการกบฏ จะเห็นว่าอำนาจของรัฐบาลสามารถใช้ในการควบคุมสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เพื่อป้องกันความรุนแรงที่เกิดขึ้นในประเทศ (กิเลน ประลองเชิง, 2564)

9. กบฏ 26 มีนาคม 2520

กบฏ 26 มีนาคม 2520 เป็นการประหารชีวิตกบฏคนสุดท้ายของประเทศไทย ซึ่งเหตุการณ์นี้ นำโดย พล.อ.ฉัตรชัย สาริกัลยะ พยายามก่อรัฐประหารล้มล้างรัฐบาลของ นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี โดยการเคลื่อนกำลังเข้ายึดสถานที่สำคัญต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร หลังจากนั้นฝ่ายรัฐบาล ทหารและตำรวจได้ร่วมกันปราบปรามกบฏ โดยการเข้าปิดล้อมและนำไปสู่การเจรจาจนฝ่ายกบฏยอมมอบตัว อย่างไรก็ตาม พล.อ.ฉัตรชัย สาริกัลยะ ได้ถูกตัดสินประหารชีวิตตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี โดยอาศัยอำนาจของรัฐธรรมนูญ ในความเห็นของผู้เขียนคิดว่าเหตุที่ทำให้การกบฏครั้งนี้ไม่ประสบความสำเร็จอันเนื่องมาจาก ขาดกำลังสนับสนุนจากทหาร รวมถึงอำนาจของนายกรัฐมนตรีและกฎหมายรัฐธรรมนูญของประเทศไทยที่ใช้ในการตัดสินและปราบปรามผู้ก่อการกบฏ (คม ชัด ลึก, 2561)

10. กบฏยังเติร์ก 1 เมษายน 2524

กบฏยังเติร์ก หรือ กบฏเมษาฮาวาย กระทำการโดยนายทหารที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า รุ่น 7 หรือรุ่น "ยังเติร์ก" ซึ่งขณะนั้นมีตำแหน่งเป็นผู้บังคับบัญชากองกำลังต่าง ๆ อยู่ในกองทัพบก ทั้งสิ้น 42 กอง ซึ่งนับว่าเป็นกองกำลังทหารที่มีจำนวนมากที่สุดในประวัติศาสตร์ไทย ได้พยายามทำการรัฐประหารเพื่อยึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาล พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ โดยมีสาเหตุมาจากความไม่พอใจในการต่ออายุราชการให้กับพลเอกเปรมในฐานะผู้บัญชาการทหาร ซึ่งการกบฏในครั้งนี้ถือว่ามีผลเนื่องจากการตอบโต้ของรัฐบาลในการปราบปรามการกบฏ (สิริรัตน์ เรื่องวงษ์วาร, 2539)

11. กบฏทหารนอกราชการ 9 กันยายน 2528

กบฏทหารนอกราชการนำโดยพันเอกมบุญ ระบุขจร ได้พยายามทำการยึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาลพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ โดยฝ่ายกบฏได้นำรถถังและกองกำลังมาใช้ในการก่อการ โดยการยึดสถานที่ราชการสำคัญ หลังจากนั้นรัฐบาลได้ใช้กำลังในการต่อต้านจนเป็นเหตุให้เกิดการปะทะ จากเหตุการณ์ครั้งนี้ได้มีการเจรจาตกลงกันเพื่อยุติเหตุการณ์ โดยผู้ก่อการกบฏบางส่วนถูกจับกุมและบางส่วนได้ทำการลี้ภัยทางการเมือง อย่างไรก็ตามบางแหล่งข้อมูลให้สาเหตุของการที่รัฐประหารไม่สำเร็จในครั้งนี้คือการคอยกองกำลังเสริมจากผู้มีอำนาจ ที่ทำการนัดหมายแล้วไม่สามารถส่งกองกำลังมาช่วยได้ทันเวลา ทำให้กบฏต้องพ่ายแพ้ต่อการปราบปรามของรัฐบาลการกบฏครั้งนี้ยังถือเป็นการใช้ความพยายามรัฐประหารที่ไม่ประสบความสำเร็จครั้งสุดท้าย ที่เรียกว่า "กบฏ" อีกด้วย (โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, 2563)

อย่างไรก็ตามผู้เขียนได้ทำการสรุปสาเหตุและเหตุผลที่ทำให้การก่อกบฏไม่สำเร็จดังตารางที่ 3 และจากตารางดังกล่าวสรุปได้ว่า การกบฏที่เกิดขึ้น 3 ครั้งแรกได้ กบฏบวชเดช กบฏนายสิบ กบฏพระยาทรงสุรเดช เป็นการก่อกบฏเพื่อเรียกร้องให้กลับไปใช้ระบบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ซึ่งขัดกับทิศทางการปกครองของรัฐบาลที่มุ่งเน้นให้เป็นประชาธิปไตย เนื่องด้วยอำนาจ กองทัพและอาวุธของฝ่ายรัฐบาลมีมากกว่าเป็นเหตุให้รัฐบาลสามารถปราบปรามกบฏได้สำเร็จ ทั้งนี้มีกบฏ 5 ครั้ง ได้แก่ กบฏแบ่งแยกดินแดน กบฏเสนานิการ กบฏวังหลวง กบฏแมนฮัตตัน กบฏสันติภาพ ที่ต้องการยึดอำนาจจากรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม และสองในห้าครั้งผู้ก่อการกบฏเกี่ยวข้องกับนายปรีดี พนมยงค์ อย่างไรก็ตามกบฏเหล่านี้ถูกปราบปรามลงด้วยอำนาจของกองทัพ และกองกำลังจากรัฐบาล จะเห็นได้ว่าหนึ่งในเหตุผลหลักที่ทำให้การยึดอำนาจไม่สำเร็จอันเนื่องมาจากการกุมอำนาจของรัฐบาลอย่างเด็ดขาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม ทั้งนี้มีการกบฏอีก 2 ครั้งที่ย้าย

การกบฏต้องการยึดอำนาจของรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ แต่ไม่สำเร็จเพราะการปราบปรามของรัฐบาลและฝ่ายกบฏขาดกองกำลังสนับสนุน สุดท้ายนี้จะเห็นได้ว่าทุกการปฏิวัติที่ยึดอำนาจไม่สำเร็จมีสาเหตุส่วนใหญ่มาจากอำนาจที่รัฐบาลครอบครอง รวมถึงกองกำลังทหารและอาวุธที่อยู่ภายใต้การสั่งการของรัฐบาลเข้ามาปราบปรามผู้ก่อการกบฏ

การรัฐประหารในประเทศไทย

1. รัฐประหารครั้งแรก 1 เมษายน พ.ศ. 2476 เป็นการรัฐประหารครั้งแรกหลังมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง โดยพระยามโนปกรณนิติธาดาทำการรัฐประหารเพื่อยึดอำนาจรัฐบาลตนเอง โดยมีเป้าหมายหลัก คือ 1. เพื่อกำจัดผู้นำคณะราษฎรบางคน 2. เพื่อกำกับควบคุมสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้ง ส.ส. และไม่ให้มีพรรคการเมือง 3. เพื่อถวายพระราชอำนาจในการแต่งตั้ง ส.ส. และ 4. เพื่อเป็นรัฐบาลชุดใหม่ตามรัฐธรรมนูญ เนื่องจากรัฐบาลพระยามโนปกรณนิติธาดาได้ออกพระราชกฤษฎีกาเพื่อปิดสภาและงดใช้รัฐธรรมนูญบางมาตรา ซึ่งลักษณะการกระทำเช่นนี้เป็นการ “รัฐประหาร” ให้อำนาจบริหารและนิติบัญญัติมาขึ้นกับนายกรัฐมนตรี โดยอาศัยอำนาจของพระมหากษัตริย์ในรูปของพระราชกฤษฎีกา เหตุการณ์รัฐประหารจบลงด้วยพระยามโนฯ และคณะรัฐมนตรีมีอำนาจทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติอย่างเบ็ดเสร็จในแบบรัฐบาลอำนาจเผด็จการ พระยามโนฯ จึงมีสถานะเป็นนายกรัฐมนตรีเผด็จการคนแรกในการเมืองไทยสมัยใหม่ (อึ้งรังศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์, 2561) รัฐประหารครั้งนี้ประสบความสำเร็จอันเนื่องมาจากความแตกแยกภายในคณะราษฎร ซึ่งเป็นผลมาจากชิงตำแหน่งผู้นำในกลุ่มทหารของคณะราษฎร โดยมุมมองของผู้เขียนคิดว่าส่วนหนึ่งมาจากการแตกความสามัคคีซึ่งกันและกัน อีกส่วนหนึ่งคืออำนาจของผู้ทำการรัฐประหารที่สามารถควบคุมอำนาจทางการเมืองได้อย่างเบ็ดเสร็จ

2. รัฐประหาร 20 มิถุนายน พ.ศ. 2476 หลังจากที่พระยามโนปกรณนิติธาดาได้ทำการรัฐประหารโดยพระราชกฤษฎีกาปิดสภาผู้แทนราษฎร และตั้งแต่รัฐบาลชุดใหม่ ไม่กี่วันหลังจากนั้น พระยาพหลพลพยุหเสนา ได้ทำการยึดอำนาจรัฐบาล โดยบังคับให้พระยามโนปกรณนิติธาดา ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี การทำรัฐประหารครั้งนี้ใช้เหตุผลที่ว่า คณะรัฐมนตรีบริหารราชการแบบเผด็จการไม่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ ขาดความชอบธรรมทางการเมือง และสามารถทำการรัฐประหารได้สำเร็จ โดยเหตุการณ์หลังจากนั้นพระยาพหลพลพยุหเสนาได้เป็นนายกรัฐมนตรี (ศักดิ์ภัท เขาว์ลักษณกุล และ ยุพา ปราชญากุล, 2561) ใน

ความเห็นของผู้เขียนคิดว่าการที่สามารถทำการรัฐประหารได้สำเร็จส่วนหนึ่งมาจากการกล่าวอ้างถึงการปกครองแบบเผด็จการ ซึ่งการกล่าวอ้างในครั้งนี้น่าจะส่งผลให้ฝ่ายที่ทำการรัฐประหารนำมาเป็นข้ออ้างในการยึดอำนาจได้อย่างเบ็ดเสร็จ

3. รัฐประหาร 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2490 การรัฐประหารครั้งนี้ นำโดย พล.ท. ผิน ชุณหะวัณ โดยใช้ชื่อว่า “คณะทหารของชาติ” นำกำลังทหารเข้ายึดอำนาจรัฐบาล พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ รัฐประหารดังกล่าวเป็นการร่วมมือระหว่างกลุ่มจอมพล แปลก พิบูลสงคราม และกลุ่มนิยมเจ้า เพื่อโค่นอำนาจของกลุ่มปรีดี พนมยงค์ โดยอ้างสาเหตุในการรัฐประหารคือ รัฐบาลอำรงนาวาสวัสดิ์ซึ่งสืบอำนาจต่อจากรัฐบาลปรีดี พนมยงค์ ไม่สามารถจัดการกับปัญหาความขัดแย้งในชาติได้ ก่อให้เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ รวมถึงการใช้ช่องว่างกรณีการสวรรคตของ ร.8 เข้ามาโจมตีรัฐบาล สุดท้ายคณะทหารแห่งชาติได้แต่งตั้งนายควง อภัยวงศ์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ซึ่งการรัฐประหารในครั้งนี้เป็นการตัดหัวอำนาจทางการเมืองของปรีดี พนมยงค์ อย่างสิ้นเชิง ในความเห็นของผู้เขียนที่ทำให้การรัฐประหารครั้งนี้สำเร็จอันเนื่องมาจากความเคลือบแคลงใจในกรณีสวรรคตของรัชกาลที่ 8 รวมถึงแรงสนับสนุนจากประชาชนในการหาข้อเท็จจริงกรณีสวรรคตเป็นการกดดันรัฐบาลอีกทั้งอำนาจในขณะนั้นอยู่ในมือของทหาร

4. รัฐประหาร 6 เมษายน พ.ศ. 2491 การทำรัฐประหารครั้งนี้กระทำโดยนายทหารที่ทำรัฐประหาร 8 พฤศจิกายน นำโดย พล.ท. ผิน ชุณหะวัณ ที่เข้าบังคับให้นายควง อภัยวงศ์ ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โดยกล่าวหาในเรื่องการเบิกจ่ายเงินค่าการเดินทางกลับหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งนายควงไม่ยอมจ่าย จึงเป็นหนึ่งในสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างนายควงกับรัฐบาลทหาร อย่างไรก็ตามกลุ่มทหารได้ยื่นคำขาดให้นายควง อภัยวงศ์ ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และต่อมาคณะรัฐมนตรีมีมติให้ นายควงพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี สุดท้ายคณะรัฐมนตรีมีมติให้ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อไป (ควง อภัยวงศ์, 2522) อย่างไรก็ตามในความเห็นของผู้เขียนที่ทำให้การรัฐประหารครั้งนี้ประสบความสำเร็จอันเนื่องมาจากมติให้พ้นจากตำแหน่ง และการยอมแพ้โดยดีของคณะรัฐบาล

5. รัฐประหาร 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2494 การทำรัฐประหารครั้งนี้กระทำโดย จอมพล ป. พิบูลสงครามที่รัฐประหารตัวเองเพื่อกระชับอำนาจ และเป็นรัฐประหารครั้งแรกที่เรียกว่า เป็นการรัฐประหารตัวเอง (ยึดอำนาจตัวเอง) เหตุเนื่องจาก จอมพล ป. พิบูลสงคราม อ้าง

ว่าไม่ได้รับความสะดวกในการบริหารราชการแผ่นดินเนื่องจากรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2492 อันเป็นรัฐธรรมนูญที่ใช้อยู่ขณะนั้น ไม่เอื้อให้เกิดอำนาจแก่ตน ซึ่งการยึดอำนาจครั้งนี้ ดำเนินการโดยไม่ใช้กองกำลังในการเคลื่อนไหว มีเพียงตำรวจและทหารประจำจุดต่าง ยุทธศาสตร์สำคัญในกรุงเทพมหานคร จุดสำคัญของการทำรัฐประหารในครั้งนี้ได้ ยกเลิก รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2492 หันกลับไปใช้รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2475 ซึ่งเป็นการกระทำที่ แปลกไปจากหลักการ ส่งผลให้พรรคฝ่ายซ้ายคว่ำบาตรรัฐบาลในทุกกรณี (The Standard, 2562) ในความเห็นของผู้เขียนการรัฐประหารในครั้งนี้ย่อมสำเร็จเพราะผู้มีอำนาจสูงสุดทำการ รัฐประหารตนเองและใช้อำนาจของตนเองในการเลือกใช้รัฐธรรมนูญฉบับก่อนหน้า จาก เหตุการณ์นี้ทำให้เห็นว่าผู้มีอำนาจสูงสุดในการบริหารประเทศสามารถรวมอำนาจของตัวเองได้ เป็นหนึ่งเดียวและจะกระทำการสิ่งใดเพื่อผลประโยชน์ของตนเองได้

6. รัฐประหาร 16 กันยายน พ.ศ. 2500 สาเหตุของการรัฐประหารสืบเนื่องจากความ แตกแยกกันระหว่างกลุ่มทหาร ที่นำโดย พล.อ.สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ผู้บัญชาการทหารบก กับ พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ อธิบดีกรมตำรวจ ที่ค้ำอำนาจของรัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม รวมถึงการทุจริตในการเลือกตั้ง ความเสื่อมถอยอันเนื่องจากการเลือกตั้งที่ไม่โปร่งใส ความ ขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกับสถาบันพระมหากษัตริย์ และความนิยมในตัวจอมพลสฤษดิ์เพิ่ม มากขึ้น การรัฐประหารในครั้งนี้ได้เปลี่ยนแปลงการเมืองของประเทศไทยโดยสิ้นเชิง เพราะเป็นการ ขจัดฐานอำนาจเก่าของจอมพล ป. พิบูลสงครามอย่างเด็ดขาด และหลังจากรัฐประหารอำนาจ ทั้งหมดก็ตกอยู่ที่ พล.อ.สฤษดิ์ ธนะรัชต์ จุดเด่นของรัฐประหารครั้งนี้ยังเป็นยังเป็นการนำ ประเทศเข้าสู่ยุคพ่อขุนอุปถัมภ์แบบเผด็จการ และมีฟื้นฟูสถานภาพและพระราชอำนาจของ พระมหากษัตริย์หลังจากเสื่อมลงตั้งแต่ชะลออยู่ เข้ายึดอำนาจจากรัฐบาลพลเรือนของหม่อม ราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช และคณะนายทหารเข้ายึดอำนาจการปกครองประเทศ เนื่องจากเกิด การจลาจลภายในประเทศ และรัฐบาลพลเรือนในขณะนั้นยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้โดยทันที คณะปฏิวัติได้ประกาศให้มีการปฏิวัติการปกครอง และมอบให้นายธานินทร์ กรัย-วิเชียร ดำรง ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี อย่างไรก็ตามส่วนหนึ่งที่ทำให้คณะรัฐประหารดำเนินการสำเร็จ ความเห็นของผู้เขียนคิดว่าความนิยมของประชาชนต่อบุคคลที่ทำการรัฐประหาร จะส่งผลให้ การยึดอำนาจนั้นทำได้ง่าย รวมถึงเมื่อมีพระบรมราชโองการให้ประกาศกฏอัยการศึกทั่ว ราชอาณาจักรย่อมเป็นการเพิ่มอำนาจในการทำรัฐประหารและส่งผลให้การยึดอำนาจสำเร็จได้ ง่ายขึ้น

ผลกระทบจากการขาดกรรมประชาธิปไตย

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475 จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย เป็นระยะเวลาประมาณ 89 ปี ประเทศไทยต้องเผชิญกับการขาดกรรมประชาธิปไตยมาโดยตลอด โดยเฉพาะระบอบการปกครองเท่านั้นที่เป็นปัญหา การบริหารราชการแผ่นดินโดยนโยบายของพรรคการเมืองล้วนแต่มีปัญหา เนื่องจากการบริหารมุ่งหวังไปที่การครอบครองอำนาจรัฐ ไม่ได้กระจายอำนาจไปที่ประชาชนอย่างจริงจังจึงทำให้การบริหารประเทศขาดความต่อเนื่องและขาดหลักความเป็นประชาธิปไตย อีกทั้งประชาชนขาดความเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยอย่างแท้จริง อันเนื่องมาจาก ความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม มีลักษณะเฉพาะแบบไทย ทำให้มีความเข้าใจในระบอบการปกครองประชาธิปไตยที่ไม่ถูกต้อง โดยการขาดกรรมประชาธิปไตย ที่เกิดขึ้นในหลายๆครั้ง ล้วนมีบทบาทมาจากผู้มีอำนาจในการบริหารประเทศ ทหาร และประชาชน ดังนั้นผลกระทบจากการขาดกรรมประชาธิปไตยย่อมส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมดังนี้ การชะลอการลงทุนของนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ การส่งออกที่ลดลงหลังจากมีการทำรัฐประหาร ความไม่ปลอดภัยและความไม่มั่นคงทางการเมืองส่งผลให้นักท่องเที่ยวไม่มาเที่ยวเมืองไทยและธุรกิจท่องเที่ยวเกิดการชะลอตัว ความสามารถแข่งขันของประเทศลดลงเศรษฐกิจไทยโตต่ำกว่าศักยภาพมาก การสูญเสียโอกาสการเป็นผู้นำของอาเซียน เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อกลับมาয়ประเทศไทย อีกทั้งประชาชนทุกภาคส่วนล้วนแต่ได้รับความเดือดร้อนในครั้งนี้

ด้วยผลกระทบจากการขาดกรรมประชาธิปไตยด้วยการรัฐประหารทำให้ประชาชนคนไทยสูญเสียโอกาส ความมั่นคง เสรีระบบสวัสดิการและคุณภาพชีวิตที่ควรจะได้รับจากการบริหารประเทศ รวมถึงสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกทางความคิดเห็นที่ถูกปิดกั้นโดยการอำนาจของผู้ทำการรัฐประหาร ทำให้ประชาชนไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี ดังนั้นการยึดอำนาจ การครอบครองอำนาจ และอำนาจนั้นไม่ได้เป็นของประชาชนอย่างแท้จริง เปรียบเสมือนการขาดกรรมทางประชาธิปไตยที่ ผ่านคนในสังคมเหล่านั้นไม่ทางตรงก็ทางอ้อมและส่งผลกระทบต่ออำนาจอธิปไตยและสิทธิเสรีภาพของประชาชน ดังนั้นจึงต้องหาหนทางในการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดการขาดกรรมทางประชาธิปไตย

การป้องกันไม่ให้เกิดการฆาตกรรมประชาธิปไตย

การปฏิวัติรัฐประหารมักเกิดขึ้นระหว่างคู่กรณีคือรัฐบาลกับทหารและเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการปฏิวัติรัฐประหารรัฐบาลต้องหาวิธีการป้องกันปัญหานี้ ซึ่งอาจทำได้ด้วยการออกมาตรการระยะสั้นแบบเร่งด่วนและระยะยาวแบบค่อยเป็นค่อยไปดังนี้

มาตรการระยะสั้นแบบเร่งด่วน ได้แก่

1. รัฐบาลในฐานะผู้บริหารประเทศควรใช้อำนาจการบริหารและทำงานโดยหลักนิติธรรมอย่างเคร่งครัด เพื่อจัดข้ออ้างในการทำปฏิวัติรัฐประหาร
2. สร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้นำทหาร ให้เกียรติทหาร ไม่วิพากษ์วิจารณ์หรือกระทำการทำลายใดๆที่เสี่ยงและก่อให้เกิดการปฏิวัติรัฐประหาร
3. รวมถึงอนุมัติงบประมาณตามที่กระทรวงกลาโหมขอมาแบบโปร่งใส
4. รัฐบาลต้องไม่ทำการแทรกแซงในกองทัพ และมีมาตรการเสริมเพื่อรองรับกับสถานการณ์ที่ล่อแหลมจากกองทัพที่อาจเกิดขึ้นได้

ในส่วนมาตรการระยะยาวแบบค่อยเป็นค่อยไป ได้แก่

1. ให้รัฐบาลใช้อำนาจการบริหารงานตามหลักนิติธรรมอย่างเคร่งครัด เพื่อจัดข้ออ้างในการทำรัฐประหาร
2. รัฐบาลควรใช้อำนาจนิติบัญญัติและอำนาจตุลาการพิจารณาแก้ไขยกเลิก ทดแทน หรือออกคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับคณะปฏิวัติทั้งหมด
3. รัฐบาลควรให้ความรู้ด้านการเมืองการปกครอง หลักนิติธรรม หลักมนุษยชนและระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนสามารถรับรู้ติดตามและมีส่วนแสดงความคิดเห็นต่อการใช้อำนาจของรัฐ
4. รัฐควรจัดให้มีการฝึกอบรมความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของหลักนิติธรรม ความเป็นประชาธิปไตยและหลักสิทธิมนุษยชนแก่ทหาร เพื่อให้ทหารเหล่านั้นเข้าใจหลักการเพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนความคิด ทศนะคติ และพฤติกรรม (นภาจรี จิระนันท์ประวัตติ, 2557)

สรุป

การฆาตกรรมประชาธิปไตยเปรียบเสมือนการฆาตกรรมระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยทั้งระบบ ด้วยการใช้อำนาจที่ไม่ถูกต้องเข้ามายึดอำนาจรัฐหรือการล้มล้าง

รัฐบาล นั่นคือการปฏิวัติ การกบฏ หรือการรัฐประหาร ซึ่งในประเทศไทยพบว่าตลอด 80 ปี หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองมีการรัฐประหารล้มล้างรัฐบาลมาแล้ว 13 ครั้ง ก่อกบฏ 11 ครั้ง และมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญมาแล้วทั้งสิ้น 20 ฉบับ อย่างไรก็ตามสาเหตุที่ทำให้เกิดการฆาตกรรมประชาธิปไตยมาจาก ความต้องการกลับไปใช้ระบบการปกครองแบบเดิม (ระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์) ในตอนต้น การยึดอำนาจนายกรัฐมนตรี ความขัดแย้งภายในประเทศ รัฐบาลปกครองแบบเผด็จการ ประชาชนต่อต้านรัฐบาล รวมถึงรัฐบาลไร้ประสิทธิภาพในการบริหารประเทศทำให้เกิดความต้องการยึดอำนาจ โดยเหตุที่ทำให้การฆาตกรรมประชาธิปไตยไม่สำเร็จ (การกบฏ) อันเนื่องมาจากอำนาจที่รัฐครอบครอง กองกำลังทหารและอาวุธที่เข้ามาใช้ในการปราบปรามผู้ก่อกบฏอย่างเด็ดขาดเป็นเหตุทำให้ฝ่ายกบฏพ่ายแพ้ไป ในทางกลับกัน การการฆาตกรรมประชาธิปไตยที่สามารถยึดอำนาจได้สำเร็จสาเหตุมาจากฝ่ายทหารมีอำนาจที่เหนือกว่า ทั้งกองทัพ อาวุธ เข้ามาปราบปรามเพื่อทำการยึดอำนาจ หลายครั้งการรัฐประหารที่ทำได้สำเร็จเกิดจากการจากแรงสนับสนุนของประชาชนที่กำลังต่อต้านและขับไล่รัฐบาลในขณะนั้น และในบางครั้งเกิดจากการยอมถอยของฝ่ายรัฐบาลเองเพื่อไม่ให้เกิดการนองเลือด และมีถึง 3 ครั้งที่เกิดการรัฐประหารเพื่อยึดอำนาจและกระชับอำนาจของตนเอง การฆาตกรรมประชาธิปไตยดังกล่าวนี้ ส่งผลให้การปกครองในระบบประชาธิปไตยยังล่าหลังและไม่พัฒนา ซึ่งส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม รวมถึงประชาชนในประเทศ สู้ดท้าทายหากผู้บริหารประเทศยึดมั่นหลักนิติธรรมอย่างเคร่งครัด มีสัมพันธภาพอันดีกับฝ่ายทหาร บริหารประเทศอย่างโปร่งใส และประชาชนเข้าถึงประชาธิปไตยได้มากขึ้น จะสามารถลดการฆาตกรรมทางประชาธิปไตยในอนาคตได้

เอกสารอ้างอิง

กิเลน ประลองเชิง. (2564). กบฏสันติภาพ เรียกใช้เมื่อ 13 พฤษภาคม 2564 จาก

<https://www.thairath.co.th/content/389864>

- โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. (2563). กบฏไม่มาตามนัด 9 ก.ย.2528 : รัฐประหารที่ไม่รู้ว่าใครเป็นหัวหน้า. เรียกใช้เมื่อ 13 พฤษภาคม 2564 จาก https://www.matichon.co.th/columnists/news_2349833
- คมชัดลึกออนไลน์. (2561). วันนี้ในอดีต 26 มี.ค.2520 เหตุการณ์ที่นำมาสู่ การประหารชีวิตกบฏคนสุดท้าย!. สืบค้นเมื่อ 13 พฤษภาคม 2564 จาก <https://www.komchadluek.net/news/today-in-history/317831>
- คมชัดลึกออนไลน์. (2564). 3 ส.ค.2478 "กบฏนายสิบ" จบแต่ยังไม่เริ่ม!. เรียกใช้เมื่อ 14 พฤษภาคม 2564 จาก : <https://www.komchadluek.net/news/today-in-history/337387>
- อึ้งรังศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์. (2561). รัฐประหารครั้งแรก 1 เมษายน 2476 เผด็จการยุคแรกแบบ 'Monocracy'. เรียกใช้เมื่อ 13 พฤษภาคม 2564 จาก : <https://www.the101.world/monocracy/>
- นภาจี จิระนนทประวัตติ. (2557). หลักนิติธรรมกับการรัฐประหาร. เอกสารวิชาการส่วนบุคคล. วิทยาลัยศาลรัฐธรรมนูญ. สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.
- บ้านจอมยุทธ. (2564). กบฏแยกดินแดน เรียกใช้เมื่อ 13 พฤษภาคม 2564 จาก https://www.baanjommyut.com/library/6_treason/02.html
- บาราย (2557). กบฏเสนาธิการ ไทยรัฐออนไลน์. เรียกใช้เมื่อ 13 พฤษภาคม 2563 จาก <https://www.thairath.co.th/content/395261>
- นิพัทธ์ ทองเล็ก. (2562). ภาพเก่าเล่าตำนาน : กบฏแมนฮัตตัน..ระเบิดลั่นสนั่นเจ้าพระยา. เรียกใช้เมื่อ 13 พฤษภาคม 2564 จาก https://www.matichon.co.th/article/news_1519274
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2559). ประชาธิปไตยไทยในทศวรรษ 21 : ทางตัน ทางออก และแนวทางแก้ไข. ประชาธิปไตยไทยในทศวรรษใหม่. KPI YEAR BOOK.
- พชรวัฒน์ เส้นทอง. (2559). ระบอบการปกครองสุดท้าย : กรณีศึกษาระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์. วารสารมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 7(2).
- ศักดิ์ภัท เขาว์ลักษณะกุลและยุพา ปราชญ์กุล. (2561). รัฐประหารกับการเมืองไทย. วารสารบริหารธุรกิจและสายสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 1(3).

สิริรัตน์ เรืองวงษ์วาร. (2539). ประวัติศาสตร์การเมืองไทย ตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน. สำนักพิมพ์ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

THE STANDARD TEAM (2562). 29 พฤศจิกายน 2494 – จอมพล ป. พิบูลสงคราม รัฐประหารตัวเอง.

เรียกใช้เมื่อ 13 พฤษภาคม 2564 จาก

<https://thestandard.co/onthisday29112494>

Thaipolitichistory. กบฏพระยาทรงสุรเดช 29 มกราคม 2481. เรียกใช้เมื่อ 14 พฤษภาคม 2564 <https://sites.google.com/site/thaipolitichistory/kbt-phraya-thrng-sur-dech-29-mkrakhm-2481>